

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Stichting Klasse

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 1 juli 2022

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder bestuur in Nederland. We hebben bij Stichting Klasse onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het onderwijs op de scholen op orde is, of er sprake is van deugdelijk financieel beheer en hoe dit bijdraagt aan de kernfuncties van het onderwijs (zie Onderzoekskader 2021).

Context

Stichting Klasse is verantwoordelijk voor het onderwijs op 17 scholen voor openbaar basis- en (voortgezet)speciaal onderwijs in vier gemeenten. Klasse participeert in drie samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

Wat gaat goed?

Bestuur en medewerkers van Stichting Klasse werken op bevlogen wijze aan openbaar onderwijs dat kansen biedt voor elk kind. De KOERS van Stichting Klasse, die richting geeft aan het werken bij Klasse, is op de scholen van Klasse merkbaar en zichtbaar. De scholen krijgen veel ruimte om de KOERS passend te maken in hun eigen omgeving. Het bestuur is sterk in het stimuleren van de ontwikkeling en betrokkenheid van de medewerkers. Ook is het bestuur actief betrokken bij de scholen. Daardoor heeft het bestuur goed zicht op wat er speelt. Dit heeft een positief effect op de onderwijskwaliteit. Wanneer de kwaliteit van het onderwijs op een school achterblijft, stuurt het bestuur bij door verbeteracties. Met name door in te zetten op talentontwikkeling en samenwerking van schoolleiders en personeel. Gelet op de aanzienlijke diversiteit tussen de scholen qua leerlingpopulatie en geografische spreiding, hebben wij waardering voor de wijze waarop het bestuur dit doet en de resultaten die het daarmee bereikt. Het bestuur bevordert de regionale samenwerking aan de kernfuncties van het onderwijs. Het bestuur en de scholen hechten in woord en daad belang aan het bieden van passend onderwijs aan elk kind.

Wat kan beter?

Het bestuur van Klasse kan de beoogde zelfsturing van de scholen verder versterken door de schoolleiders en experts concrete handvatten aan te reiken voor het systematisch evalueren van de

Bestuur: Stichting Klasse

Bestuursnummer: 41527

Sectoren: basis- en (voortgezet)speciaal onderwijs

Aantal scholen onder bestuur: 17

Totaal aantal leerlingen: 2.992 (teldatum 01-10-2021)

Lijst met scholen waarbij we verificatie-activiteiten hebben uitgevoerd:

po:

Dick Bruna (21QK|C1)

Vindingrijk (15AN|C3)

Rembrandt van Rijn (11OC|C3)

Wereldwijs (15AN|C4)

sbo:

Het Avontuur (16GW|C1)

so:

De Ark (De Startbaan) (19XZ|OKE01)

vso:

De Ark (De Startbaan) (19XZ|OKE02)

Lijst met scholen met ander type onderzoek

De Venen (18JF|C1), KO Goed

eigen proceskwaliteit. Dit kan bijvoorbeeld met een overzicht van wettelijke en bestuurlijke ijkpunten en voorbeelden, eventueel in combinatie met collegiale audits.

Wat moet beter?

We hebben geconstateerd dat sommige scholen niet voldoen aan enkele wettelijke verplichtingen. In het kwaliteitszorgsysteem moet het bestuur hierop meer systematisch monitoren. Als dit niet gebeurt, kunnen blinde vlekken ontstaan bij zowel het bestuur als de interne organen die tegenspraak bieden, zoals we in dit onderzoek hebben gezien.

In het jaarverslag moet het bestuur de risico's en beheersmaatregelen explicieter beschrijven en opschrijven hoe de intern toezichthouder toezicht heeft gehouden op een doelmatige besteding van de rijksmiddelen.

Verder hebben we met het bestuur gesproken over de bijdrage aan de basisvaardigheden van de leerlingen. Het bestuur heeft zicht op en werkt aan de bestrijding van achterstanden waar dat nodig is, maar brengt de ontwikkeling van de sociale en maatschappelijke competenties (burgerschapsvorming) van leerlingen nog niet op alle scholen volledig en systematisch in kaart. Het bestuur moet het burgerschapsonderwijs verder ontwikkelen door het op alle scholen doelgericht en in samenhang aan te bieden en de vorderingen van leerlingen te volgen. Het bestuur is zich hiervan bewust en heeft al een plan opgesteld om dit samen met de scholen in orde te maken. Voor deze onderdelen geven we het bestuur herstelopdrachten.

Vervolg

Omdat de besturing tenminste voldoet aan de basiskwaliteit, vertrouwen we erop dat het bestuur de herstelopdrachten met voldoende resultaat zal uitvoeren.

Het bestuur wordt verder in de reguliere toezicht cyclus voor besturen opgenomen.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het vierjaarlijks onderzoek	5
2.	Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur	8
	2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie	9
	2.2. Afspraken over vervolgtoezicht	17
3.	Reactie van het bestuur	19

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft van 10 maart tot en met 7 april 2022 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij Stichting Klasse. In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende onderzoeksvraag centraal:

Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit op de scholen en is er sprake van deugdelijk financieel beheer én heeft het bestuur ambities gericht op de verdere ontwikkeling van de scholen en draagt dit bij aan de kernfuncties van het onderwijs?

Werkwijze en onderzoeksactiviteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we verificatie-activiteiten uitgevoerd op bestuursniveau en op een aantal scholen. Hieronder beschrijven we onze werkwijze en keuzes.

Het startgesprek

Het bestuur heeft ons tijdens het startgesprek en in documenten een beeld gegeven van de onderwijskwaliteit op alle zeventien scholen van Stichting Klasse. We hebben op een aantal scholen en in gesprekken met verschillende geledingen binnen Stichting Klasse gekeken of we het beeld van het bestuur herkennen. Dit noemen we 'verifiëren'. Dit geeft informatie over het zicht van het bestuur op de onderwijskwaliteit op de scholen. De scholen die we bezocht hebben en de gesprekken die we gevoerd hebben staan hierna genoemd. Op de scholen waren we specifiek geïnteresseerd hoe de KOERS en de kernfuncties van het onderwijs worden gerealiseerd.

Onderzoeksactiviteiten

Het vierjaarlijks onderzoek bij Stichting Klasse hebben we op maat ingericht en bestond uit de volgende onderzoeksactiviteiten, gericht op ondergenoemde thema's. Naast beide bestuursleden hebben we verschillende betrokkenen gesproken, zoals: leerlingen, ouders, leraren, schoolleiders, intern begeleiders, vakspecialisten, leden van de raad van toezicht, de financieel controller, leden van de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad en de directeurs van twee samenwerkingsverbanden. Elk van de thema's is herleid naar bijpassende (bestuurlijke) standaarden uit het waarderingskader. De beantwoording van de onderzoeksvragen leidt daarmee uiteindelijk tot een oordeel op de standaarden BKA1, BKA2 en BKA3.

Drie thema's

Naar aanleiding van het startgesprek hebben we met het bestuur afgesproken om de volgende thema's te onderzoeken om zicht te krijgen op de besturing van deze stichting en antwoord te kunnen geven op de bovengenoemde onderzoeksvragen:

- Passend Onderwijs. We hebben onderzocht hoe de scholen van

Stichting Klasse een passende plek bieden, waar kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte zich welkom voelen en zich naar hun mogelijkheden kunnen ontwikkelen.

- Basisvaardigheden hebben we onderzocht, omdat het bestuur deze als de kernopdracht van het onderwijs beschouwt. Het bestuur verwacht dat alle Klasse-scholen tenminste voldoen aan de basiskwaliteit voor taal, rekenen en burgerschap en wil hen uitdagen om daar bovenop ambitieuze doelen te stellen.
- De lerende cultuur hebben we onderzocht, omdat het bestuur deze ziet als de succesfactor van de stichting. Het bestuur vertelde in het startgesprek dat er veel wordt geïnvesteerd in het individueel en gezamenlijk ontwikkelen van het personeel bij Stichting Klasse. Door deze lerende cultuur blijft Stichting Klasse werken aan het verbeteren van de onderwijskwaliteit.

Zicht en sturing op onderwijskwaliteit: de KOERS van Stichting Klasse

Het bestuur van Stichting Klasse beschrijft vijf pijlers van de KOERS van Klasse voor de periode 2020-2025. Onder het motto "Samen leren en dromen realiseren" zijn deze vijf pijlers: Kennis, Openbaar, Eigenaarschap, Ruimte en Samen. Deze pijlers dienen als kader voor de school- en jaarplannen van de scholen die onder het bevoegd gezag van Stichting Klasse vallen. Om te beoordelen in welke mate het bestuur stuurt op de onderwijskwaliteit en het financieel beheer, hebben we onderzocht of en in welke mate de KOERS van de stichting zichtbaar is bij het bestuur en op de scholen.

Het bestuur heeft in het startgesprek aangegeven dat het als besturingsfilosofie uitgaat van vertrouwen en ontwikkelingsgericht werkt. We hebben onderzocht in hoeverre dit de scholen in staat stelt om goed onderwijs te verzorgen. Daarnaast hebben we onderzocht hoe de geledingen (bestuur, raad van toezicht, medezeggenschap) in samenwerking functioneren en hoe dit bijdraagt aan de kwaliteit van onderwijs en financieel beheer.

Standaard	Onderzocht
Besturing, Kwaliteitszorg en Ambitie	
BKA1. Visie, ambities en doelen	•
BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Proportionaliteit en selectie van scholen

Omdat we uit de toezichtshistorie en de kwaliteit van de door het bestuur aangeleverde informatie geen aanleiding zagen om risico's te

veronderstellen, hebben we er voor gekozen om het bestuursbeeld op een beperkt aantal scholen te verifiëren. Het bestuur heeft scholen voorgedragen waar zij een positieve ontwikkeling hebben gezien. Wij hebben de scholen geselecteerd op basis van hun bijdrage aan de thema's passend onderwijs, inclusief de opvang van nieuwkomers en opvallende resultaten op het gebied van de basisvaardigheden. De lerende cultuur binnen Stichting Klasse hebben wij op elk van deze scholen aan de orde gesteld.

verificatie activiteiten schoolniveau	specifiek
SO De Ark (De Startbaan)	passend onderwijs
VSO De Ark (De Startbaan)	passend onderwijs
SBO Het Avontuur	passend onderwijs
Vindingrijk	nieuwkomers
Wereldwijs	nieuwkomers
Rembrandt van Rijn	nieuwkomers
Dick Bruna	basisvaardigheden

Onderzoeken op scholen

Daarnaast hebben we de volgende onderzoeken op schoolniveau uitgevoerd:

- *Onderzoek op verzoek: De Venen waardering 'goed'*

Voorafgaand aan dit vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen hebben we een onderzoek op basisschool De Venen uitgevoerd, omdat het bestuur de school heeft voorgedragen voor de waardering Goed. De Venen heeft deze waardering ontvangen. Het rapport van dit onderzoek is te vinden op onze website.

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. We hebben in het startgesprek enkele signalen met het bestuur besproken. Dit heeft niet geleid tot aanvullend onderzoek.

Leeswijzer

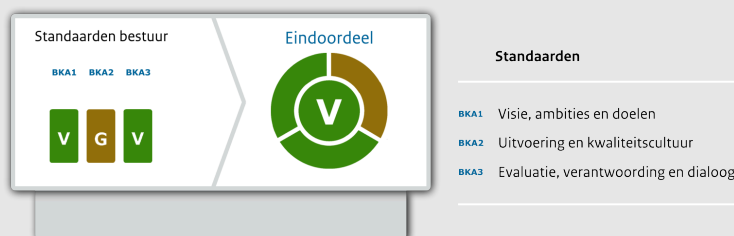
In hoofdstuk 2 staan het eindoordeel op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

2 . Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau.

Samenvattend oordeel

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het eindoordeel is op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden.

Klasse onderscheidt zich op het gebied van zijn open, verbetergerichte leercultuur, waarbij de talenten van zijn medewerkers centraal staan en een positief effect hebben op de ontwikkeling van de leerlingen en de organisatie als geheel. De standaard "Uitvoering en kwaliteitscultuur" waarderen we daarom als Goed. We beoordelen de kwaliteit van de standaarden "Besturing, kwaliteitszorg en ambitie" en "Evaluatie, verantwoording en dialoog" van Stichting Klasse als Voldoende, met een aantal herstelopdrachten.

Het bestuur van Stichting Klasse heeft een stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat gericht is op het bijdragen aan de kernfuncties van het onderwijs: kwalificatie, socialisatie, allocatie en kansengelijkheid. Het bestuur stelt en evalueert concrete doelen en krijgt daardoor zicht op de kwaliteit van het onderwijs op de scholen. Om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen, is er sprake van deugdelijk financieel beheer, al moet dat op een aantal punten concreter worden vastgelegd. Wanneer de kwaliteit van het onderwijs op een school achterblijft, stuurt het bestuur bij door verbeteracties. Met name door in te zetten op talentontwikkeling en samenwerking van schoolleiders en personeel. Gelet op de aanzienlijke diversiteit tussen de scholen qua leerlingpopulatie en geografische spreiding, hebben wij waardering voor de wijze waarop het bestuur dit doet en de resultaten die het daarmee bereikt. Ook op het gebied van passend onderwijs zet het bestuur van Stichting Klasse graag een extra stap om zijn missie van inclusief, openbaar onderwijs waar te maken. De essentiële onderdelen van de KOERS zijn merkbaar in de scholen, maar niet

overal even expliciet.

Binnen Stichting Klasse is een prettige, verbetergerichte samenwerkcultuur merkbaar. Het bestuur verwacht en faciliteert zelfsturing bij de scholen, maar evalueert niet altijd systematisch of procesdoelen worden gehaald. Bijvoorbeeld op het gebied van de informatievoorziening aan belanghebbenden over de ontwikkeling van de leerlingen en scholen, of de kwaliteit van ontwikkelingsperspectiefplannen. Daardoor kunnen onbedoeld kwaliteitsverschillen of informatieachterstanden ontstaan. Door explicieter te sturen op bestuurlijke ijkpunten van gewenste kwaliteit en ontwikkeling, wordt het inzicht en daarmee de beoogde zelfsturing van de schoolteams vergroot. Het bestuur is laagdrempelig en aanspreekbaar, maar moet de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad ook ongevraagd informeren over de bereikte resultaten van de basisvaardigheden op de scholen, zodat de kwaliteit van de tegenspraak minder afhankelijk wordt van individuele initiatieven. Het bestuur heeft voor zijn scholen een gemeenschappelijk kader opgesteld voor het burgerschapsonderwijs, maar dit is vanwege andere prioriteiten tijdens de covid-19 pandemie nog onvoldoende verankerd binnen Stichting Klasse.

De school die het bestuur heeft voorgedragen voor de waardering Goed, heeft na ons schoolonderzoek deze waardering van ons ontvangen. We hebben de punten uit de zelfevaluatie van deze school grotendeels teruggezien.

Context

Stichting Klasse heeft in totaal zeventien locaties in vier gemeenten. De stichting participeert in drie samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Zo'n 400 medewerkers verzorgen onderwijs aan ongeveer 3.000 leerlingen. De stichting heeft een tweehoofdig college van bestuur en enkele stafmedewerkers. De scholen hebben ieder "een eigen gezicht", zowel qua onderwijsconcept, aanbod en omvang. Stichting Klasse vervult daarnaast een regionale rol op het gebied van (voortgezet)speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs.

2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Vervolgens geven we een toelichting op deze oordelen.

BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur			✍
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

Congruente visie, ambities en doelen

We beoordelen de standaard Visie, ambities en doelen (BKA1) als Voldoende, omdat het bestuur van Stichting Klasse een heldere visie heeft op kwaliteit, hiervoor ambities en doelen heeft opgesteld en stuurt op het behalen daarvan. Het stelsel van kwaliteitszorg stelt het bestuur in staat om de basiskwaliteit van het onderwijs te waarborgen. Er is een functionerende verantwoordelijkheidsverdeling afgesproken tussen de raad van toezicht, het college van bestuur en de scholen voor de sturing op de (financiële) kwaliteit, die uitgaat van wederzijds vertrouwen, regelmatige voortgang overleggen en proactieve informatievoorziening. Wel is op een aantal punten verbetering nodig. Het bestuur heeft geen compleet beeld van de naleving van de wettelijke eisen, waardoor er enkele tekortkomingen op schoolniveau zijn. We geven daarvoor herstelopdrachten, waarbij we erop vertrouwen dat het bestuur deze op voldoende wijze zal uitvoeren.

Bestuursvisie is zichtbaar op de scholen

Het bestuur heeft een heldere visie op kwaliteit: de KOERS. Het bestuur vertelde in het startgesprek dat de KOERS richtinggevend is voor de schoolplannen, de jaarplannen en de jaarverslagen van de scholen. De KOERS is volgens het bestuur niet alleen op papier, maar ook in de praktijk zichtbaar en merkbaar op alle scholen. Tijdens onze verificatiebezoeken aan de scholen hebben we inderdaad vele voorbeelden van de KOERS gehoord en gezien. Bij meerdere scholen, zoals De Ark (thans De Startbaan) en De Venen, was de KOERS visueel zichtbaar op posters in de school. We hebben het uitdragen van de kernwaarden van de KOERS, zoals het belang van openbaar onderwijs en samenwerking, op alle scholen terug gezien.

Vertrouwen werkt

De besturingsfilosofie van Stichting Klasse is ontwikkelingsgericht en gebaseerd op vertrouwen. Directeuren krijgen veel ruimte om, binnen afgesproken kaders, de KOERS passend te maken aan de specifieke situatie van de scholen. Dat dit een bewuste keuze is, blijkt wel uit de 'R' voor Ruimte in de KOERS. Deze keuze maakt dat directeuren een hoge mate van autonomie ervaren. Ook leerkrachten benoemen dat zij de ruimte krijgen om initiatief te nemen om het onderwijs te verbeteren. Deze autonomie heeft als gevolg dat medewerkers de verantwoordelijkheid voelen om het gegeven vertrouwen niet te beschamen.

Blinde vlekken bij enkele nalevingseisen

De andere kant van de medaille van vertrouwen en ruimte is dat een tekort aan (zelf)controle en monitoring kan leiden tot het ontstaan van blinde vlekken. Dit zagen we op een aantal hierna genoemde plekken in de organisatie terug en leidt tot een aantal herstelopdrachten, daar waar niet werd voldaan aan de wettelijke eisen.

Een eerste voorbeeld hiervan zagen we in de ontwikkelingsperspectiefplannen, waarin de extra ondersteuning voor specifieke leerlingen is beschreven.

Zo zijn de ontwikkelingsperspectiefplannen van Wereldwijs en de Rembrandt van Rijnschool op dit moment onvoldoende sturend door het ontbreken van gedegen analyses. Daardoor is het voor de leraren nu niet altijd even navolgbaar welke begeleiding de leerling nodig heeft en kunnen zij het onderwijs dan onvoldoende afstemmen op de leerbehoefte.

Het bevoegd gezag is ervoor verantwoordelijk dat deze plannen op al zijn scholen voldoen aan minimale wettelijke vereisten. Deze verantwoordelijkheid heeft het bestuur belegd bij de scholen. We constateerden tijdens ons onderzoek dat de ontwikkelingsperspectiefplannen tussen de scholen sterk verschillen in kwaliteit. Op een aantal scholen, in het bijzonder ook de nieuwkomersvoorzieningen van de hiervoor genoemde scholen, voldeden de ontwikkelingsperspectiefplannen niet aan de wettelijke vereisten. Het bestuur heeft hier niet volledig zicht op. We geven het bestuur daarom een herstelopdracht om te zorgen dat de ontwikkelingsperspectiefplannen op alle scholen ten minste voldoen aan de wettelijke vereisten en de zorg hiervoor op te nemen in de eigen kwaliteitszorgcyclus (WPO, artikel 8, lid 1 in samenhang met artikel 34.7 Besluit bekostiging WPO).

Verder voldoen de drie bezochte locaties waar onderwijs wordt gegeven aan nieuwkomers niet aan de wettelijke verplichting om ook bij deze leerlingen minimaal een keer per jaar de veiligheid te monitoren en daaruit consequenties te trekken richting sociale integratie, omdat de vragen onvoldoende zijn afgestemd op het niveau van de kinderen. Hiervoor geven we een herstelopdracht (WPO, art. 4c, eerste lid, sub b).

Ook waren niet alle schoolgidsen en schoolplannen in bezit van de inspectie bij de start van het schooljaar (WPO, artikel 12, lid 1 en 3, in samenhang met artikel 1). Dit gold voor de scholen Wereldwijs (schoolgids) en De Venen (schoolplan). Deze wettelijke tekortkoming is voorafgaand aan het onderzoek opgeheven doordat het bestuur de benodigde documenten alsnog ter beschikking heeft gesteld van de inspectie. Tenslotte zagen we op SBO Het Avontuur dat de school in zijn schoolgids te weinig uitleg geeft over wat het met zijn onderwijs wil bereiken en welke resultaten worden bereikt (WPO, artikel 13, lid 1, sub a).

Financiële sturing

Het financiële beleid van Klasse is erop gericht zo veel mogelijk middelen aan onderwijs te besteden en geen onnodig hoge reserves aan te houden. We zien dat het bestuur de benodigde financiële buffer afzet tegen de risicoanalyse en zodoende de hoogte van de reserves onderbouwt.

Tijdens het onderzoek bleek dat Klasse in gesprekken meer risico's identificeert dan het presenteert in het jaarverslag. Het bestuur kan de identificatie van risico's in het jaarverslag verder aanvullen, zodat derden ook inzicht krijgen in het totaalbeeld aan risico's.

Daarnaast moet het bestuur vanuit de Regelgeving Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO, art. 4 lid 4) verantwoorden welke passende maatregelen het heeft genomen om de kans van optreden van de risico's te verkleinen. In het jaarverslag 2020 worden enkel bij het risico van ziekteverzuim beheersingsmaatregelen beschreven. Bij de andere risico's wordt ingegaan op de mogelijke financiële impact, maar worden geen beheersmaatregelen genoemd. Tijdens het onderzoek gaf het bestuur aan dat het in de praktijk wel passende maatregelen neemt. We hebben dit echter in ons onderzoek niet kunnen vaststellen aan de hand van documentatie. Daarom geven wij het bestuur een herstelopdracht om deze toe te voegen aan het eerstvolgende jaarverslag. We vertrouwen er op dat het bestuur deze tekortkoming herstelt.

In het jaarverslag wordt ook een meerjarenbegroting weergegeven. De toelichting hiervan kan worden aangevuld door een koppeling te maken tussen de weergegeven financiële ontwikkelingen en het strategische beleid. Daarnaast kan ook meer ingegaan worden op de verwachte leerlingensterging en de achtergrond hiervan. Door deze elementen in het jaarverslag te verstevigen, krijgen belanghebbenden zoals ouders, GMR en overheid meer zicht in de financiële sturing van het bestuur en kunnen zij hun rol beter vervullen.

Uitvoering met sterke Kwaliteitscultuur

We waarderen de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur (BKA2) als Goed, omdat het bestuur van Stichting Klasse een kwaliteitscultuur realiseert die past bij de eigen ambities en uitstijgt boven de basiskwaliteit. Er is een transparante, integere kwaliteitscultuur merkbaar, die wordt voorgeleefd door het bestuur en de schoolleiders. Het bestuur is zichtbaar betrokken bij de scholen en zet met succes in op onderwijskundig leiderschap en professionele teamontwikkeling. Het bestuur verstaat de kunst om talent bij de medewerkers te zien, te ontwikkelen en gericht in te zetten waardoor de onderwijskwaliteit verder verbetert. Er ligt een stevige basis van consensus, ruimte en ondersteuning, zodat het bestuur de scholen nu ook scherper kan aanspreken op eigenaarschap.

Uitstekende professionele leercultuur

We waarderen de mate waarin het bestuur de samenwerking en professionele leercultuur binnen Stichting Klasse bevordert. Bij elke

verificatie-activiteit werd het "Samen" (de "S" van de KOERS) benoemd en door ons teruggezien. Het bestuur heeft oog voor talent en geeft medewerkers in ruime mate kansen en budget om zich verder te ontwikkelen en door te groeien naar andere rollen binnen Stichting Klasse. Zo zijn meerdere directeuren begonnen als leerkracht binnen Klasse en vervolgens met hulp van de stichting doorgestroomd. We hebben op een aantal scholen gemerkt dat daar een effectieve match is tussen wat de school en de betreffende schoolleider elkaar bieden om verder te groeien. Op de scholen krijgt het onderwijspersoneel ruimte voor persoonlijke ontwikkeling en het dragen van verantwoordelijkheid voor het pedagogische, didactische en vakinhoudelijke proces. We hebben daarvan op de scholen vele mooie voorbeelden gezien, zoals de gezamenlijke bordsessies over schoolontwikkeling, de samenwerkingen met bijvoorbeeld de Hogeschool Leiden en de Radboud Universiteit en het systematisch begeleiden van startende leraren inclusief speeddates met bestuurs- en staffleden. Door de deelname aan ontwikkelgroepen van twee leermiddelenontwikkelaars kan de stichting al aan de voorkant bij deze leveranciers invloed uitoefenen op wat Klasse nodig heeft. De samenwerkingspartners die we hebben gesproken benadrukken een professionele, betrouwbare en resultaatgerichte relatie met Klasse.

Er liggen nog kansen voor het versterken van kwaliteit door het uitwisselen van kennis tussen de scholen. Dit heeft mede door de beperkingen vanwege Covid-19 vertraging opgelopen. Op het (voortgezet) speciaal onderwijs van De Ark (De Startbaan) en op het speciaal basisonderwijs van Het Avontuur is expertise waarvan het regulier onderwijs kan profiteren. Dit geldt ook voor de expertise over nieuwkomersonderwijs, die we hebben gezien bij Vindingrijk.

Basisvaardigheden en passend onderwijs zijn belangrijk bij Klasse, burgerschap is in ontwikkeling

Het bestuur hecht een groot belang aan de basisvaardigheden (rekenen, taal en burgerschap). Wij hebben op de bezochte scholen gezien dat zij planmatig werken aan het in kaart brengen en verbeteren van deze vaardigheden. Het bestuur van Klasse stimuleert de medewerkers en ondersteunt de scholen bij hun kwaliteitszorg. Een voorbeeld hiervan is het agenderen van belangrijke onderwerpen om basisvaardigheden te versterken. Dit hebben we teruggezien in het sturen op de referentieniveaus, bijvoorbeeld tijdens het directieberaad van 9 maart 2022 en in het ontwikkelen van een gezamenlijk kader voor burgerschapsonderwijs. En in het diploma gericht werken op vso De Ark (De Startbaan), in samenwerking met de gemeente Gouda en de gelijke kansenalliantie van het ministerie van OCW. Ook deze voorbeelden sluiten aan bij de kernwaarden uit de KOERS, zoals Kennis, Eigenaarschap, Ruimte en Samen. De scholen werken deze onderwerpen uit in concrete doelen en de voortgang hiervan wordt besproken tussen bestuur en schoolleiding in periodieke "monitorgesprekken". Als uit deze gesprekken blijkt dat één of meer scholen niet aan de gestelde doelen voldoet, stuurt het

bestuur bij met verbeterplannen en passende scholing, zoals bijvoorbeeld op het gebied van begrijpend lezen.

Ook zet het bestuur zich in voor het naleven van de zorgplicht in het kader van passend onderwijs. In gesprekken met de samenwerkingsverbanden komt naar voren dat Stichting Klasse meer dan gemiddeld bereid is om te kijken of het een leerling met extra ondersteuningsbehoefte op één van de scholen kan opvangen.

Het bestuur en de scholen zijn op dit moment bezig om het burgerschapsonderwijs verder te ontwikkelen. De scholen van Stichting Klasse kennen vanuit hun ambitie tot 'inspirerend openbaar onderwijs' al een praktijk waarin elementen van burgerschapsonderwijs worden verzorgd. Dit hebben we bijvoorbeeld teruggezien en gehoord in lessen, gesprekken met leerlingen en leraren en in leerlingvolgsystemen en -vragenlijsten. Hoewel de elementen van burgerschapsonderwijs op de scholen aanwezig zijn, worden deze nog onvoldoende doelgericht en in samenhang aangeboden. Ook brengt het bestuur de ontwikkeling van de sociale en maatschappelijke competenties (burgerschapsvorming) van leerlingen nog niet op alle scholen volledig en systematisch in kaart. Het bestuur is zich hiervan bewust en heeft een gezamenlijk kader opgesteld om dit samen met de scholen in orde te maken. We geven het bestuur daarom een herstelopdracht in vertrouwen voor het doelgericht en in samenhang aanbieden van burgerschapsonderwijs en het volgen van de ontwikkeling van leerlingen op de scholen en het borgen hiervan in de kwaliteitszorgcyclus op bestuurs- en schoolniveau (WPO art. 8, lid 3). Gezien de huidige ontwikkelingen die gaande zijn bij het bestuur en de scholen vertrouwen we er op dat het bestuur dit het komende jaar in orde zal maken.

Intern toezicht heeft effect

Het bestuur van Stichting Klasse kent een transparante integrale kwaliteitscultuur, een heldere verdeling van rollen en verantwoordelijkheden met een werking die bijdraagt aan de door het bestuur gestelde doelen. De raad van toezicht geeft onafhankelijk en deugdelijk invulling aan zijn taak. Hij heeft goed zicht op de organisatie en toont zich betrokken. Daarbij brengt de raad van toezicht veel eigen kennis en ervaring mee.

Het interne toezicht doet verslag van zijn werkzaamheden in het jaarverslag, maar kan meer ingaan op de resultaten die dit toezicht heeft opgeleverd. Zoals hoe en waarop de raad van toezicht precies toezicht heeft gehouden en wat het bestuur daarmee heeft gedaan. Het bestuur vindt het belangrijk om het geld dat het van de overheid krijgt doelmatig te besteden aan het onderwijs en spant zich in om dit zo maximaal mogelijk ten goede te laten komen van zijn leerlingen. De intern toezichthouder heeft in ons onderzoek aangegeven dat en hoe hij toeziet op de doelmatige besteding. Daarnaast komt dit element ook terug in het interne toezichtkader van Stichting Klasse. De wet vereist wel dat de intern toezichthouder verslag doet in het

jaarverslag over hoe hij toezicht houdt op de doelmatige besteding (WPO, art. 17c, lid 1 onder e). Omdat dit in het jaarverslag 2020 ontbrak, geven wij het bestuur hiervoor een herstelopdracht. We vertrouwen er op dat deze tekortkoming wordt hersteld, uiterlijk in het jaarverslag 2022.

Evaluatie, verantwoording en dialoog zijn in orde, maar moeten completer

We beoordelen de standaard Evaluatie, verantwoording en dialoog (BKA3) als Voldoende, omdat het bestuur van Stichting Klasse evalueert en analyseert of het de doelen realiseert en zich daarover verantwoordt. Het stelt wanneer dat nodig is zijn beleid bij en betreft dan interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog. Wel is op een aantal punten verbetering nodig. Het bestuur hecht merkbaar grote waarde aan het betrekken van de eigen geledingen en externe samenwerkingspartners bij het realiseren van goed onderwijs. Het bestuur haalt bruikbare informatie op door zichtbaar en aanwezig te zijn op de scholen. Door de open samenwerkingscultuur voelt men zich vrij om zich uit te spreken en haalt het bestuur informatie op die het vervolgens gebruikt bij evaluatie en beoordeling van de kwaliteit en het waar nodig bijstellen van beleid. Opvallend is dat het bestuur korte lijnen heeft en inzet, waardoor het snel en effectief kan reageren op kansen en bedreigingen. De keerzijde is dat het bestuur soms niet genoeg informatie vastlegt, waardoor andere belanghebbenden onvoldoende worden meegenomen en hun rol daardoor minder goed kunnen vervullen, zoals de medezeggenschap, ouders en overheid. We geven het bestuur daarvoor een herstelopdracht, die we hieronder verder toelichten.

Het bestuur legt verantwoording af door middel van actuele, openbaar toegankelijke informatie over de gerealiseerde kwaliteit. Het brengt jaarlijks verslag uit aan zijn in- en externe belanghebbenden over zijn doelen, onderwijsaanbod, onderwijsleerproces, de manier van toetsen en het financieel beheer, maar dit moet completer. Het bestuur analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verantwoording en stelt daarmee waar nodig bij ter verbetering van het onderwijs. Bij de interne dialoog, zoals het opstellen van de KOERS, heeft het bestuur onder andere leerlingen, personeel en de raad van toezicht betrokken. Ook komt het bestuur de afspraken uit de ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs na en verantwoordt het zich daarover, waarbij er nog ruimte is voor verdere concretisering van die verantwoording.

Informatievoorziening voldoet, maar moet completer

Het bestuur organiseert een dialoog en tegenspraak met de verschillende geledingen en voorziet hen gericht van informatie. De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad is tevreden over de toegankelijkheid en transparante houding van de bestuursleden. De raad voelt zich goed geïnformeerd, maar geeft desgevraagd aan dat

hij geen bestuursbreed overzicht heeft van de leerling resultaten op schoolniveau (zowel cognitief als sociaal-emotioneel) en ook niet over de ontwikkelingen van de koersdoelen. Deze materiële en immateriële sturingsinformatie zijn belangrijke informatiebronnen die onderhoud en reflectie vragen uit de organen die tegenspraak geven, zoals de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad, maar ook van ouders en andere belanghebbenden. De afzonderlijke medezeggenschapsraden kunnen deze informatie over hun school ontvangen van de betreffende schoolleider, maar het bestuur weet niet in hoeverre dit op alle scholen gebeurt.

De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad moet tijdig alle inlichtingen van het bestuur ontvangen die redelijkerwijs nodig zijn om zijn taak te kunnen vervullen en ontvangt in elk geval bepaalde in de wet omschreven informatie (WMS, artikel 8), zoals over de leerresultaten op de scholen van Klasse.

We geven het bestuur daarom een herstelopdracht met het vertrouwen dat het bestuur zo spoedig mogelijk start met het proactief delen van bovengenoemde informatie.

Op het gebied van informatievoorziening hebben we ook voorbeelden gezien, waarbij het bestuur op een heldere, navolgbare wijze verantwoording aflegt en belanghebbenden betreft bij de evaluatie, zoals over de organisatie van de opvang van kwetsbare leerlingen tijdens de schoolsluitingen vanwege de Covid-maatregelen en over de onderwijshuisvesting. Momenteel zien we dat het bestuur zich door evaluatieve gesprekken voorbereidt op het anders organiseren van het onderwijs, vanwege het toenemende lerarentekort.

Verantwoording jaarverslag

Van besturen wordt verwacht dat zij goed zicht hebben op hun omgeving en daarover verantwoording afleggen. Daaronder vallen ook de risico's die mogelijk op het pad van het bestuur komen. Eerder in dit rapport onder de standaard Visie, ambities en doelen is de beschrijving van de risico's in het jaarverslag al besproken. Van een bestuur verwachten wij naast het benoemen van risico's ook dat het deze systematisch evalueert. Wij willen graag zien hoe het risicobeheersingssysteem binnen de organisatie is verankerd en hoe dit in de praktijk functioneert.

Uit nadere toelichtingen van het college van bestuur en de raad van toezicht op het jaarverslag 2020 krijgen wij een beeld van het risicobeheersingssysteem van Klasse. We vragen het bestuur de verantwoording in het jaarverslag te verbeteren door het meer samenhangend en concreter te beschrijven, alsmede in te gaan op de resultaten van dit systeem en de eventuele aanpassingen die zijn doorgevoerd (RJO, art. 4 lid 4).

Het bestuur verantwoordt zich in het jaarverslag over de middelen die het ontvangt voor passend onderwijs. Het gaat in op de visie en de besteding. Het bestuur kan de verantwoording hiervan nog verbeteren door in te gaan op de effecten die het met deze middelen bereikt heeft, zoals in hoeverre de gestelde doelen bereikt zijn.

2.2. Afspraken over vervolgtoezicht

We wijken bij Klasse voor het vervolgtoezicht niet af van de reguliere termijn van vier jaar. De jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse en/of urgente signalen kunnen de inspectie aanleiding geven het vervolgtoezicht alsnog aan te scherpen.

Voor de wettelijke tekortkomingen krijgt het bestuur herstelopdrachten die in onderstaand schema staan vermeld.

Omdat het bestuur gelet op de voldoende oordelen in staat mag worden geacht de herstelopdrachten uit te voeren en ook heeft aangegeven dit te zullen doen, zien wij geen aanleiding om vervolgafspraken te maken.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Bestuur		
BAK1 Herstelopdracht met vertrouwen Het beleid van het bestuur is nog niet voldoende gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale cohesie. Het onderwijs wordt nog niet op alle scholen doelgericht, samenhangend en herkenbaar vormgegeven. Hiermee voldoet het bestuur nog niet aan art. 8, lid 3 WPO	Het bestuur zorgt ervoor dat bij de start van schooljaar 2022-2023 alle scholen voldoen aan de wettelijke eisen op het gebied van burgerschap.	Wij vertrouwen er op dat het bestuur deze tekortkoming herstelt.
BAK1 Herstelopdracht met vertrouwen Monitoren resultaten burgerschapsonderwijs Art. 10 WPO	Het bestuur zorgt ervoor dat het zicht krijgt op de resultaten van het burgerschapsonderwijs.	Wij vertrouwen er op dat het bestuur deze tekortkoming zo spoedig mogelijk herstelt.
BAK2 Herstelopdracht met vertrouwen Verslag intern toezichthouder Art. 17c, lid 1 onder e WPO	Het bestuur zorgt ervoor dat de intern toezichthouder in de eerstvolgende jaarverslaggeving verantwoording aflegt over hoe hij het toezicht op een doelmatige besteding van rijksmiddelen heeft uitgevoerd.	Wij vertrouwen er op dat het bestuur dit ontbrekende onderdeel in de eerstvolgende jaarverslaggeving opneemt (uiterlijk jaarverslag 2022).
BAK3 Herstelopdracht met vertrouwen Continuïteitsparagraaf Art. 4, lid 4 Rjo	Het bestuur zorgt ervoor dat een volledige beschrijving over de inrichting, werking, resultaten en aanpassingen van het interne risicobeheersings- en controlesysteem in de eerstvolgende jaarverslaggeving is opgenomen.	Wij vertrouwen er op dat het bestuur dit ontbrekende onderdeel in de eerstvolgende jaarverslaggeving opneemt (uiterlijk jaarverslag 2022).
BAK3 Herstelopdracht met vertrouwen De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad ontvangt nog niet tijdig alle inlichtingen van het bestuur die redelijkerwijs nodig zijn om zijn taak te kunnen vervullen (WMS, artikel 8)	Het bestuur zorgt ervoor dat de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad zo spoedig mogelijk informatie ontvangt over de leerresultaten op de scholen en de stand van zaken van de beleidsdoelen (KlasseKOERS).	Wij vertrouwen er op dat het bestuur deze tekortkoming nog dit schooljaar (2021/2022) herstelt.
Scholen		

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
OP2 Herstelopdracht met vertrouwen De analyses in de Ontwikkelingsperspectiefplannen op de Rembrandt van Rijn en Wereldwijs voldoen niet aan de wettelijke vereisten, omdat ze onvoldoende zijn afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen (WPO, artikel 8, lid 1 in samenhang met artikel 34.7 Besluit bekostiging WPO)	Het bestuur zorgt ervoor dat de ontwikkelingsperspectiefplannen op alle scholen ten minste voldoen aan de wettelijke vereisten.	Wij vertrouwen er op dat het bestuur deze tekortkoming uiterlijk in november 2022 hersteld heeft.
VS1 Herstelopdracht met vertrouwen De drie bezochte locaties waar onderwijs wordt gegeven aan nieuwkomers (Rembrandt van Rijn, Vindingrijk en Wereldwijs) voldoen niet aan de wettelijke verplichting om ook bij deze leerlingen minimaal een keer per jaar de veiligheid te monitoren en daaruit consequenties te trekken richting sociale integratie, omdat de vragen onvoldoende zijn afgestemd op het niveau van de kinderen. (WPO, art. 4c, eerste lid, sub b).	Het bestuur zorgt er voor dat de veiligheidsmonitor op alle scholen een representatief en actueel beeld geeft.	Wij vertrouwen er op dat het bestuur deze tekortkoming uiterlijk in november 2022 hersteld heeft.
SKA3 Herstelopdracht met vertrouwen SBO Het Avontuur geeft in zijn schoolgids te weinig uitleg over wat het met zijn onderwijs wil bereiken en welke resultaten worden bereikt (WPO, artikel 13, lid 1, sub a).	Het bestuur zorgt er voor dat de schoolgidsen op alle scholen voldoen aan de wettelijke vereisten.	Wij vertrouwen er op dat het bestuur deze tekortkoming in september 2022 hersteld heeft.

Eventuele wettelijke tekortkomingen die we hebben geconstateerd bij schoolonderzoeken vermelden we in de aparte schoolrapporten (zie Hoofdstuk 1).

De reden dat wij het herstel overlaten aan het bestuur is dat we constateren dat het bestuur op dit moment in staat is de kwaliteit van het onderwijs voldoende te waarborgen.

3. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van de bestuurlijke kwaliteitszorg.

De inspectie van het onderwijs bezocht in het voorjaar van 2022 Stichting Klasse.

Het onderzoek is in een prettige sfeer verlopen. In het startgesprek hebben wij helder kunnen vertellen wat onze KOERS is voor de komende jaren en hoe wij daarop sturen. Tijdens de verschillende verificatie-activiteiten heeft de onderwijsinspectie een goed beeld gekregen van Klasse.

Op alle plekken binnen Klasse ziet de onderwijsinspectie een professionele leercultuur waar met en van elkaar geleerd wordt. Talent van medewerkers wordt gezien, ontwikkeld en ingezet binnen Klasse. Het motto *Leren doe je samen* wordt echt doorleefd, met een goede beoordeling voor kwaliteitscultuur tot gevolg. Daar zijn we trots op en daar blijven we hard aan werken!

Wij herkennen de herstelopdrachten die de onderwijsinspectie heeft geconstateerd en gaan hier voortvarend mee aan de slag. Zo is het jaarverslag voor 2021 aangepast, zodat direct voldaan is aan de eisen van de inspectie. Ook aan de overige herstelopdrachten wordt reeds gewerkt en deze zullen accuraat worden uitgevoerd.

Via deze weg geven we graag het volgende mee aan de onderwijsinspectie. Tijdens het onderzoek hebben we weinig erkenning gevoeld voor de ingewikkelde en onzekere periode die het onderwijs heeft meegemaakt in coronatijd. Het personeelstekort heeft ervoor gezorgd dat het regelen van vervanging bij ziekte of quarantaine voor directeuren soms een dagtaak bleek waardoor er minder tijd beschikbaar was voor het leiden van onderwijskundige ontwikkeling. Wij zijn trots op alle onze medewerkers dat zij ervoor gezorgd hebben dat ook in deze onrustige tijd de ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs niet heeft stilgestaan.

Het bestuur van Klasse blijft zich inzetten voor al haar leerlingen en medewerkers om zo het onderwijs elke dag een beetje beter te maken.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

